

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

30132

Aşağıdaki sorularımın, İçişleri Bakanı Ali YERLİKAYA tarafından Anayasa'nın 98'inci TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılması konusunda gereğini arz ederim.

Beritan GÜNEŞ ALTIN

Mardin Milletvekili

Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nın tarafımıza ilettiği gillilere göre Bahruddin Ghafari, 2014 yılında, henüz çocuk yaşta iken Taliban örgütü tarafından kaçırılmış ve sistematik işkenceye maruz kalmış; can güvenliği tehlikesi nedeniyle Türkiye'ye sığınmıştır. 2016 yılında, Türkiye İnsan Hakları Vakfı'na başvurarak işkence ve kötü muamele izlerinin tespiti ve tedavisi için İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesi Adli Tıp Birimi'ne sevk edilmiştir. 01.11.2016 tarihli ve 99224406668-2016/68 sayılı Adli Tıp Raporu'na göre, kişinin 17 yaşında olduğu ve hem Afganistan'da hem de İran'da kolluk kuvvetlerince işkenceye maruz kaldığı tespit edilmiştir. Bu rapor doğrultusunda koruma altına alınmıştır.

İstanbul İl Göç İdaresi Müdürlüğü tarafından uluslararası koruma başvuru sahibi olarak kayıt altına alınan Ghafari, yetişkin olduktan sonra İstanbul'da yaşamını sürdürmüştür; ancak uluslararası koruma statüsü bir süre sonra iptal edilmiştir. Buna karşı hukuki yollara başvurulmuş ve 04.11.2021 tarihinde yeniden uluslararası koruma başvurusu alınarak Malatya'da kayıtlı hale getirilmiştir. Bu süreçte, Ghafari'nin birden fazla kez gerekçesiz olarak geri gönderme merkezlerine alındığı ve burada da işkence ve kötü muamele gördüğü, Türkiye İnsan Hakları Vakfı'na yapılan başvurularla belgelenmiştir.

Mayıs 2024'te Binkılıç Geri Gönderme Merkezi'ne alınan Ghafari hakkında, 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun 54. maddesi uyarınca, ciddi sağlık sorunları nedeniyle sınır dışı edilemeyeceği kararı verilmiş ve bu karar 18.05.2024 tarihinde tutanakla kayıt altına alınarak kendisine tebliğ edilmiştir. Serbest bırakılmasının ardından, insani ikamet izni başvurusu için gerekli girişimlerde bulunulmuş ve 28 Nisan 2025 tarihinde avukatıyla birlikte İstanbul İl Göç İdaresi'ne şahsen başvurarak tüm evraklarını teslim etmiştir.

Ancak, insani ikamet başvuru süreci devam ederken ve sınır dışı edilemeyeceğine dair karar bulunurken, Ghafori'nin 6 Haziran 2025 tarihinde İstanbul'da polis tarafından gözaltına alındığı, geri gönderme merkezine götürüldüğü ve 8 Haziran 2025 tarihinde Afganistan'a sınır dışı edildiği öğrenilmiştir. Ghafori, Türkiye İnsan Hakları Vakfı'na Afganistan'dan gönderdiği mesajında; gözaltı sürecinde insani ikamet başvuru belgesi, sınır dışı edilemeyeceğine dair karar ve sağlık raporlarını ibraz ettiğini, avukatıyla görüşme ve insan hakları örgütlerine haber verme taleplerinin reddedildiğini, aile üyelerine ulaşmasının engellendiğini ve zorla uçağa bindirilerek sınır dışı edildiğini beyan etmiştir.

Bu bağlamda, 1951 Cenevre Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Sözleşme'nin 33. maddesi (non-refoulement ilkesi), Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. ve 13. maddeleri, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 17. ve 19. maddeleri ile 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun ilgili hükümleri dikkate alınarak, aşağıdaki soruların cevabını kamuoyu merak etmektedir:

1. İşkence mağduru olduğu İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesi ve Türkiye İnsan Hakları Vakfı tarafından belgelenen ve uzun süredir Türkiye'de yaşayan Bahruddin Ghafori'nin, hangi gerekçeyle ve hangi yasal dayanakla Afganistan'a sınır dışı edildiği açıklanabilir mi?
2. Binkılıç Geri Gönderme Merkezi tarafından 18 Mayıs 2024 tarihinde verilen, kişinin ciddi sağlık sorunları nedeniyle sınır dışı edilemeyeceğine dair karar bulunmasına rağmen, sınır dışı işlemini başlatan karar hangi makamlarca ve nasıl alınmıştır? Bu kararın alınmasında ilgili idari kararlar neden dikkate alınmamıştır?
3. Ghafori'nin, özgürlüğünden yoksun bırakıldığı andan itibaren avukatına, ailesine ve insan hakları örgütlerine haber verme hakkını defalarca talep ettiği halde bu hakkının engellendiği iddiaları doğru mudur? Eğer doğruysa, bu engellemelerin gerekçesi nedir ve bu durum, 6458 sayılı Kanun'un 59. maddesi ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 5. maddesine aykırılık teşkil etmez mi?
4. 6458 sayılı Kanun'un 54. maddesi uyarınca sınır dışı kararına karşı 7 gün içinde itiraz hakkı bulunmasına rağmen, Ghafori'nin iki gün içinde sınır dışı edildiği iddia edilmektedir. Bu işlem hangi yasal dayanakla gerçekleştirilmiştir ve itiraz hakkı neden kullandırılmamıştır?

5. Ghafari'nin insani ikamet izni için 28 Nisan 2025 tarihinde İstanbul İl Göç İdaresi'ne başvurusu kabul edilmiş ve bu süreç devam ederken, iki ay sonra hangi gerekçeyle ve nasıl sınır dışı edilmiştir? Bu durum, idari işlemlerin tutarlılığı ilkesine ve 6458 sayılı Kanun'un 46. maddesine uygun mudur?
6. Taliban kontrolündeki Afganistan'a sınır dışı edilen işkence mağduru Ghafari'nin can güvenliğinin ciddi tehlike altında olduğu açıkken, bu kişinin 1951 Cenevre Sözleşmesi'nin 33. maddesi ve 6458 sayılı Kanun'un 4. maddesi uyarınca "geri gönderilemeyen" kişiler arasında yer almasına rağmen sınır dışı edilmesi, Türkiye'nin uluslararası yükümlülüklerine uygun mudur?
7. Sınır dışı kararına karşı mahkemeye itiraz yolunun engellendiği iddiaları doğru mudur? Bu süreci işleten ve kararı uygulayan idari makamlar hakkında yasal ve idari bir soruşturma başlatılacak mıdır?